

Casals, una veu al món

«Els catalans establerts fora del país haurien de ser objecte d'un tracte singular per part de la Generalitat a tots els nivells»

El dia de sant Jordi d'enguany, a la plaça de la Madeleine, ha estat la data i el lloc escollits per al naixement públic del nou Centre Català de Ginebra, el darrer de les entitats d'aquest tipus existents avui per tot el món. En aquesta ciutat, capital de la Suïssa francòfona i on han trobat refugi polític algunes exiliades de la repressió politicojudicial espanyola, hi tenen també la seu organismes, institucions i entitats internacionals de primer nivell, començant per Nacions Unides. Catalans de professions, orígens i raons diverses per a la seva residència allà, han arribat a una massa crítica prou sòlida per a començar a caminar sols, al costat dels altres cinc casals catalans que ja existeixen en aquest país amb quatre llengües oficials cadascuna en el seu territori.

La xarxa de casals estesa arreu del món arriba, actualment, a la xifra de 108 i és el continent americà on més n'hi ha (52) i l'Argentina hi figura al capdavant (16). Si el de Ginebra n'ha estat el darrer a formar-se, el primer va ser la Beneficència Catalana de l'Havana, el 1840. Però el perfil dels catalans establerts arreu del món, tant per emigració econòmica com per exili polític, ha sofert una transformació profunda. Els descendents d'uns i altres ja no són, exactament, només catalans, sinó que s'han incorporat conscientment al país d'arribada i a la nova ciutadania, de manera que, avui, en força caos, tindria més sentit parlar de catalanomexicans, argentinocatalans o ciutadans d'ascendència catalana, com a millor expressió d'una realitat identitària més adequada als nostres temps.

En certs casos, la residència a l'estranger (un mot aquest, cada cop amb menys sentit) és tan sols transitori, provisional, de curta durada, i sense intenció o projecte d'establir-s'hi de manera definitiva. Estudiants, metges, científics, esportistes, investigadors, empresaris, tècnics de distintes especialitzats, executius d'empresa, funcionaris d'administracions diverses, etc., de vegades ni tan sols arriben a relacionar-se amb els catalans que ja hi havia al país d'acollida, ni amb les seves entitats, potser perquè els pot fer l'efecte de representar una Catalunya massa sovint vinculada més al passat que no pas al present o al futur.

L'exemple de casals catalans amb edificis espectaculars per les dimensions, els equipaments i el disseny arquitectònic (teatre, biblioteca, restaurant, etc.), com el de Buenos Aires, ja és del tot història. Per això, avui, hi ha entitats que no disposen d'un espai físic propi, de lloguer o de propietat, sinó que, d'acord amb l'era de les noves tecnologies, existeixen com a realitat virtual a la xarxa, com és el cas Catalans UK de Londres. O bé el referent catalansalmon.cat, una xarxa mundial de planes web per contactar catalans pel món que ja disposa de 463 webs i 14.399 usuaris registrats en 145 estats. I, encara, Ràdio Amèrica Barcelona, per internet, molt pensada per als residents a l'Amèrica llatina.

En realitat, els casals catalans estan establerts en 37 estats, bona part dels quals associats a la Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC), fundada el 1996 a Tolosa (Occitània), la qual desplega una tasca regular i molt seriosa d'articulació de la presència exterior, amb tot de projectes concrets i iniciatives constructives. Però els catalans residents fora del país són molts més que els 331.189 que reconeix oficialment l'estat espanyol i ben bé podrien superar els 800 mil si hi afegim els residents a Espanya o bé que han adquirit una nacionalitat diferent de l'espanyola. Moltes persones, doncs, a tenir en compte per a la projecció exterior del país i per a la defensa de la seva emancipació nacional. Una defensa, aquesta, que mal podrà ser duta a terme si es mantenen les pèssimes condicions d'accés al dret a vot com les actuals, amb el nyap horrible de l'anomenat *voto rogado*, que converteix l'exercici del vot, essencial en democràcia, en una cursa d'obstacles impossible de superar, sobretot un cop s'ha constatat que el vot independentista és majoritari entre els pocs que, finalment, acaben podent votar.

La Catalunya interior, per dir-ho així, no ha valorat mai prou la Catalunya exterior i aquest és un dèficit que arrosseguem des del mateix moment del restabliment de la Generalitat estatutària, el 1980. Fa una certa vergonya recordar que la Llei de relacions amb les comunitats catalanes de l'Exterior de Catalunya no arriba fins al 1996, gràcies a una proposició de llei el text originari de la qual vaig tenir l'honor de redactar íntegrament i que, finalment, va tirar endavant gràcies a circumstàncies singulars que, potser, algun dia explicaré... El 2017 ha estat actualitzada, però ara cal aprovar-ne el Reglament que la desplegui, potenciar el *Registre de Catalans i Catalanes Residents a l'Exterior* aprovat també el mateix any, convocar el *Congrés Mundial de la Catalunya Exterior* que fa 13 anys que no es reuneix i posar totalment al dia la *Llei de mesures de suport al retorn dels catalans emigrats i llurs descendents*, del 2002.

La relació entre les dues Catalunyes, la d'aquí i la de fora, tenint en compte, a més, que alguns centres o casals són de Països Catalans, per la composició dels seus membres i la voluntat dels seus integrants, és absolutament imprescindible. I hauria de ser una relació d'anada i de tornada, en totes dues direccions alhora. Els *catalans* establerts fora del país haurien de ser objecte d'un tracte singular per part de la Generalitat a tots els nivells (informatiu, administratiu, cultural, lingüístic, econòmic, educatiu, científic, etc.) en els seus països de residència. Però també haurien de poder fruit, aquí, d'unes atencions bàsiques, no sols en cas de retorn definitiu, sinó també en estades ocasionals o més breus, particularment en l'àmbit de l'accés a l'atenció sanitària bàsica.

Una relació fluida i permanent entre els casals, les delegacions de Catalunya i l'Institut Ramon Llull, allà on coincideixin tots plegats, hauria de ser la norma habitual de comportament dels uns i els altres. Segurament, potser no seria el més adequat, per raons molt diverses, que, en els moments actuals on s'han de definir encara tantes coses, els casals s'impliquessin públicament, de manera oficial i efectiva, en l'acció obertament política, pels problemes d'índole diversa que això els podria ocasionar, no sols amb les autoritats nacionals del país on s'han establert, sinó, sobretot, amb les represàlies que podria prendre-hi la diplomàcia espanyola. Per a l'acció política oberta ja hi ha des de l'ANC-Exterior fins al Consell per la República, un cop l'una i l'altre hagin esmolat millor les eines per quan vingui un altre juny i sàpiguen, amb precisió, quins camps són prioritaris per a la sega.

Dit això, ningú com els casals i els seus membres coneix millor el país i la gent dels territoris on viuen. Es tracta de persones ja del tot incardinades a les societats respectives, les opinions, informacions i aportacions de les quals poden ser de gran valor a l'hora de conèixer a quines portes trucar, quines complicitats trobar i quins suports es poden obtenir a tots els nivells: polítics, periodistes i mitjans de comunicació, intel·lectuals, escriptors, cantants, artistes, personalitats destacades de tots els camps, gent d'ascendència catalana llunyana, premis Internacional Catalunya, Medalla d'Honor del Parlament, doctors honoris causa de les universitats de l'àrea catalana, o, simplement, noms clau que tinguin algun interès pel nostre país, tant cultural, com turístic, gastronòmic, empresarial o de qualsevol altre tipus. Quan el dia arribi, com més preparats estiguem, dins i fora del país, més forts estarem per no repetir errors del passat, ni caure en precipitacions per desconeixement i sí, en canvi, per poder fer front al futur amb més garantia d'èxit.